

RIKSDAGENS SVAR 108/2010 rd

Regeringens proposition om godkännande av konventionen om internationellt skydd av vuxna samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och om tillämpningen av konventionen och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med konventionen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition om godkännande av konventionen om internationellt skydd av vuxna samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och om tillämpningen av konventionen och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med konventionen (RP 61/2010 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 13/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har

godkänt konventionen enligt propositionen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om internationellt skydd av vuxna och om tillämpningen av konventionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftsättande av konventionen

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Haag den 13 januari 2000 ingångna konventionen om internationellt skydd av vuxna gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Centralmyndighet i Finland

Justitieministeriet är i konventionen avsedd centralmyndighet i Finland.

Om centralmyndigheten med stöd av artiklarna 8 eller 33 i konventionen får en framställning eller ansökan som riktats till finska myndigheter, ska centralmyndigheten överföra ärendet till

den domstol eller myndighet som är behörig i ärendet.

Justitieministeriet sköter översättningarna av meddelanden som myndigheterna med stöd av konventionen skickar via ministeriet, om en översättning behövs enligt lagstiftningen eller konventionen.

3 §

Handräckning

Statliga och kommunala socialvårdsmyndigheter samt polismyndigheterna och gränsbevakningsväsendet ska på begäran av centralmyndigheten lämna handräckning för att utreda en vuxen persons vistelseort och förhållanden. För att klarlägga omständigheter som rör bevakning av en vuxen persons intressen eller egendom ska handräckning lämnas av förmyndarmyndigheterna.

4 §

Beslut om att bifalla framställningar om utövande av behörighet

När en sådan myndighet i en annan fördragsslutande stat som avses i artikel 8.1 i konventionen gör en framställning om att Finland ska vidta åtgärder för skydd av en vuxen eller dennes egendom, fattas beslut om att bifalla framställningen av den domstol eller myndighet som är behörig i ärendet.

Om det inte i övrigt finns någon myndighet som kan pröva ärendet, prövas det av den myndighet som är behörig om Helsingfors stad är den vuxnas hemkommun.

Om en framställning av misstag har skickats till en domstol eller myndighet som inte är behörig i ärendet, ska denna utan dröjsmål överföra ärendet till den domstol eller myndighet som den anser vara behörig. Den som gjort framställningen ska underrättas om överföringen.

5 §

Framställningar hos myndigheter i en annan stat

Beslut om att göra en framställning som avser skydd av en vuxen eller dennes egendom enligt artikel 8.2 i konventionen hos myndigheterna i en annan fördragsslutande stat eller att lämna in en ansökan enligt artikel 8.1 fattas

1) av den förmyndarmyndighet som avses i 46 och 47 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999), om den begärda åtgärden gäller intressebevakning, eller

2) om framställningen gäller något annat, av socialnämnden i den vuxna personens hemkommun eller, om personen inte har hemkommun i Finland, i den kommun som senast var hans eller hennes hemkommun i Finland eller som den vuxna har närmaste anknytning till med beaktande av alla omständigheter.

6 §

Hörande av parterna

I ett ärende som gäller samtycke till eller avgivande av en framställning eller lämnande av en ansökan ska den ges tillfälle att bli hörd som skulle ha denna rätt om ärendet avgjordes i Finland. Ett ärende får dock avgöras utan att personen i fråga ges tillfälle att bli hörd, om hans eller hennes åsikt framgår på ett tillförlitligt sätt av handlingarna i ärendet och det inte behövs något hörande för att klarlägga saken.

7 §

Sökande av ändring i beslut om samtycke till eller avgivande av framställning

Ett avgörande om att en framställning eller en ansökan enligt 5 § inte ska göras får inte överklagas genom besvär.

8 §

Beslut om erkännande och verkställbarhet

Beslut om erkännande och verkställbarhet av en åtgärd av en myndighet i en främmande fördragsslutande stat fattas av Helsingfors hovrätt på ansökan.

Med avvikelse från bestämmelserna i 1 och 2 mom. får uppgifter dock inte lämnas ut och den finska centralmyndigheten får inte heller förmedla dem vidare, om detta sannolikt skulle medföra fara för personen i fråga eller hans eller hennes egendom eller utgöra ett hot mot friheten eller livet för en medlem av hans eller hennes familj.

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

På de villkor som anges i artikel 32 i konventionen får socialvårdsmyndigheterna till den finska centralmyndigheten eller till utländska myndigheter som med stöd av konventionen begär uppgifter lämna ut sekretessbelagda uppgifter som socialvårdsmyndigheterna har rätt att lämna ut till finska domstolar och andra finska myndigheter enligt 18 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

På de villkor som anges i 1 mom. får finska förmyndarmyndigheter till de myndigheter som avses i 1 mom. lämna ut sekretessbelagda uppgifter, om förmyndarmyndigheterna enligt 92 § 3 mom. 1 eller 3 punkten i lagen om förmyndarverksamhet har rätt att lämna ut uppgifterna till finska domstolar eller andra finska myndigheter, eller om ärendet gäller en sådan åtgärd för skydd av vuxen som inte är intressebevakning, uppgifter som behövs för att bedöma behovet av skydd eller för att välja korrekt skyddsåtgärd.

10 §

Intyg över intressebevakares ställning

När intressebevakare har förordnats för en vuxen person i Finland eller när en vuxen persons intressebevakningsfullmakt har fastställts ska magistraten på begäran av intressebevakaren eller fullmäktigen ge ett intyg över dennes ställning och fullmakter, om den som begär intyget visar att det behövs i en främmande stat.

Genom förordning av finansministeriet får det föreskrivas att endast en eller flera i förordningen angivna magistrater ska vara behöriga att utfärda intygen. En begäran om intyg samt medföljande upplysningar kan dock lämnas in hos vilken magistrat som helst. Om magistraten inte är behörig, ska den överföra ärendet till en magistrat som är behörig.

11 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Lag

om ändring av lagen om förmyndarverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) 17 § 1, 3 och 4 mom., 65 § 1 mom och 90 § 1 mom., av dem 17 § 4 mom. sådant det lyder i lag 649/2007, samt
fogas till lagen nya 46 a och 47 b § samt ett nytt 10 a kap. som följer:

17 §

Intressebevakarens uppdrag upphör när

1) intressebevakarförordnandet upphör att gälla i enlighet med 15 §,

2) huvudmannen avlider,

3) intressebevakaren skiljs från uppdraget eller omyndigförklaras,

4) huvudmannen fyller 18 år, om intressebevakaruppdraget grundar sig på huvudmannens minderårighet, eller

5) det i en främmande stat har fattats ett sådant beslut om intressebevakning som erkänns i Finland och ett fortsatt uppdrag för intressebevakaren står i strid med beslutet.

Domstolen ska på ansökan besluta att intressebevakarens uppdrag ska upphöra när huvudmannen inte längre har behov av intressebevakning. Domstolen får även besluta att uppdraget ska upphöra om huvudmannen har bosatt sig i en främmande stat och det inte längre är möjligt att uppnå intressebevakningens ursprungliga syfte.

Om en intressebevakare har förordnats med stöd av 8 eller 9 § får, förutom domstolen, också förmyndarmyndigheten i enlighet med 3 mom. besluta att intressebevakarens uppdrag ska upphöra. Detta förutsätter dessutom att huvudmannen har förmåga att förstå sakens betydelse och att huvudmannen tillsammans med intressebevakaren begär att ett beslut fattas om att intressebevakarens uppdrag ska upphöra.

46 a §

Bestämmelserna i 46 § om förmyndarmyndighetens skyldighet att övervaka intressebevakarens verksamhet ska tillämpas också i sådana fall där en person för vilken det har förordnats intressebevakare i en främmande stat bosätter sig i Finland. Förmyndarmyndigheten kan dock på eget initiativ eller på ansökan av intressebevakaren besluta att övervakning inte ordnas i Finland eller att den ordnas endast i fråga om vissa av intressebevakarens uppdrag, om verksamheten övervakas i den främmande staten och huvudmannens fördel inte förutsätter att övervakningen ordnas i Finland.

47 b §

Den förmyndarmyndighet som enligt 46 eller 47 § ska övervaka intressebevakarens verksamhet, får på ansökan eller på eget initiativ besluta att övervakningen avslutas, om huvudmannen har bosatt sig i en främmande stat och

1) övervakning av intressebevakarens verksamhet har ordnats där, eller

2) övervakningens syfte inte längre kan uppfyllas genom övervakning i Finland.

Beslutet om att avsluta övervakningen ska antecknas i registret över förmyndarskapsärenden.

65 §

Intressebevakning och begränsning av handlingsbehörigheten ska införas i registret över förmyndarskapsärenden när

1) en intressebevakare förordnas för en myndig person,

2) en myndig persons handlingsbehörighet begränsas,

3) någon annan än en förälder förordnas till intressebevakare för en minderårig,

4) en intressebevakare förordnas för en minderårig med stöd av 9 § eller en minderårig persons handlingsbehörighet begränsas med stöd av 19 §,

5) en intressebevakare förordnas för en frånvarande person eller blivande ägare,

6) en person för vilken en intressebevakare förordnats i en främmande stat bosätter sig i Finland, utom i sådana fall där det fattas beslut om att övervakningen av intressebevakarens verksamhet inte ska ordnas i Finland.

90 §

Statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och övriga pensionsanstalter, försäkringsanstalter, banker och övriga penninginstitut, verksamhetsenheter för social- och hälsovården, yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt privata tillhandahållare av socialservice är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att på begäran lämna förmyndarmyndighe-

ten och domstolen de uppgifter och utredningar som behövs för avgörande av ett anhängigt ärende och dessutom att lämna förmyndarmyndigheten de uppgifter och utredningar som behövs för att avgöra ett ärende som gäller skydd av vuxna eller barn och har inletts i en främmande stat hos en myndighet som begär uppgifter om ärendet med stöd av ett statsfördrag.

10 a kap.

Bestämmelser som hör till området för den internationella privaträtten

Finska myndigheters internationella behörighet

95 a §

Allmänna behörighetsgrunder

Finska myndigheter är behöriga i ett intressebevakningsärende, om

- 1) den person som intressebevakningen avser är bosatt i Finland,
- 2) den person som intressebevakningen avser saknar boningsort eller boningsorten inte kan utredas och personen vistas i Finland, eller
- 3) ärendet gäller egendom i Finland eller att huvudmannen ska företrädas i Finland.

Utöver det som bestäms i 1 mom. är finska myndigheter behöriga i ärenden som gäller intressebevakning för finska medborgare som är bosatta i en främmande stat, om ärendet inte kan avgöras i den staten eller om detta skulle medföra oskäligen svårigheter och det måste anses behövligt att ärendet avgörs i Finland.

95 b §

Behörighet i ärenden som gäller intressebevakning för frånvarande eller okända personer

Finska myndigheter är behöriga i ärenden som gäller intressebevakning för en person vars vistelseort eller identitet inte är känd, om ärendet som intressebevakaren ska sköta har sådan

anknytning till Finland att det måste anses behövligt att ärendet avgörs här.

95 c §

Behörighet i brådslande fall

Om det är behövligt att skyndsamt bevaka en sådan persons intressen som vistas i Finland eller har ett ärende eller egendom som ska skötas här, är finska myndigheter behöriga att ordna intressebevakningen.

95 d §

Åtgärder som har samband med övervakningen av intressebevakarnas verksamhet

En finsk myndighet är behörig att granska ärenden som gäller planer för egendomsförvaltning, redovisningsskyldighet, tillstånd för intressebevakare eller något annat ärende som har samband med övervakningen av intressebevakarens verksamhet, om det är en finsk förmyndarmyndighets uppgift att övervaka verksamheten eller om ärendet gäller en tidpunkt då en finsk förmyndarmyndighet skulle övervaka intressebevakarens verksamhet.

95 e §

Behörighet som gäller skiljande av en intressebevakare från uppdraget

En finsk myndighet får skilja en intressebevakare från dennes uppdrag, när intressebevakaren förordnats till uppdraget av en finsk myndighet, även om myndigheten inte är behörig med stöd av 95 a §.

Tillämplig lag

95 f §

Lag som är tillämplig på intressebevakningsåtgärder

Finska myndigheter tillämpar finsk lag när de utövar behörighet i ärenden som gäller intresse-

bevakning. Om ett ärende har nära anknytning till en främmande stat, får dock undantagsvis lagen i den staten beaktas, om fördelen för den person vars intressebevakning ärendet gäller kräver det.

95 g §

Minderårighet

Om någon som är part i en rättshandling är bosatt i Finland vid tidpunkten för rättshandlingen, ska finsk lag tillämpas på frågan om personens minderårighet eller för att bedöma ålderns betydelse för partens rättshandlingsförmåga. Om personen är bosatt i en främmande stat vid denna tidpunkt, ska lagen i den stat tillämpas som enligt lagen i den främmande staten är tillämplig på rättshandlingen.

95 h §

Intressebevakning för minderåriga direkt med stöd av lag eller viljeförklaring

På frågan om vem som direkt med stöd av lag eller viljeförklaring är intressebevakare för en person under 18 år eller hur sådan intressebevakning upphör direkt med stöd av lag eller viljeförklaring tillämpas lagen i den stat som är tillämplig enligt artiklarna 16 och 21 den i Haag den 19 oktober 1996 ingångna konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

På skötseln av ett sådant intressebevakaruppdrag som avses i 1 mom. tillämpas lagen i den stat där huvudmannen är bosatt. Om huvudmannen bosätter sig i en annan stat tillämpas lagen i den staten.

95 i §

Ställningen för den andra parten i en rättshandling

En rättshandling där en person som har en intressebevakare företräddes av någon som inte har rätt att företräda huvudmannen enligt den lag

som tillämpas på rätten att företräda, är dock giltig, om

1) rättshandlingen företogs mellan personer som vistades inom samma stat,

2) företrädaren hade rätt att företräda huvudmannen enligt lagen i den stat där rättshandlingen företogs, och

3) den andra parten i rättshandlingen inte kände till eller borde ha känt till att lagen i en annan stat tillämpas på rätten att företräda huvudmannen.

Erkännande och verkställbarhet av beslut som meddelats i en främmande stat

95 j §

Förutsättningar för erkännande

Ett beslut om intressebevakning som har meddelats i en främmande stat och som är giltigt i den staten erkänns i Finland utan särskild fastställelse.

Behörig myndighet kan dock vägra att erkänna beslutet, om

1) beslutet har meddelats under sådana omständigheter att en finsk myndighet inte hade varit behörig under motsvarande omständigheter,

2) beslutet har gått emot det som har uteblivit och stämningsansökan eller motsvarande handling inte har delgivits denne i så god tid och på ett sådant sätt att han eller hon skulle ha kunnat förbereda sitt svaromål,

3) beslutet strider mot en sådan åtgärd som vidtagits i Finland eller senare vidtagits i en annan främmande stat och som erkänns i Finland, eller

4) beslutet är inte förenligt med grunderna för Finlands rättsordning eller strider mot en sådan bestämmelse i finsk lag som tillämpas oberoende av vilken lag som i övrigt ska tillämpas.

Helsingfors hovrätt får på ansökan besluta om ett utländskt beslut om intressebevakning ska erkännas i Finland.

95 k §

Verkställbarhet

Ett sådant beslut om intressebevakning som har meddelats i en främmande stat och som är verkställbart i den staten är verkställbart i Finland om Helsingfors hovrätt på ansökan har fastställt att beslutet är verkställbart här. På de grunder som anges i 95 j § 2 mom. får hovrätten vägra att fastställa att beslutet är verkställbart.

95 l §

Tillämpningen av ett beslut i Finland

När ett i en främmande stat utfärdat beslut om intressebevakning blir tillämpligt i Finland, bestäms de villkor som gäller tillämpningen av beslutet enligt finsk lag.

Övriga bestämmelser

95 m §

Oförenlighet med grunderna för Finlands rättsordning

En bestämmelse i en främmande stats lag ska lämnas utan avseende, om tillämpning av bestämmelsen skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för rättsordningen i Finland.

95 n §

Hänvisning till en främmande stats lag

Om inte något annat föreskrivs särskilt, avser en hänvisning i detta kapitel till en främmande stats lag inte de bestämmelser i den främmande statens lag som hör till området för den internationella privaträtten.

95 o §

Bestämmelsernas subsidiaritet

Bestämmelserna i detta kapitel gäller endast om inget annat följer av annan lag eller av internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

På finska myndigheters internationella behörighet i intressebevakningsärenden som inlett innan denna lag träder i kraft ska de bestämmelser tillämpas som gäller vid ikraftträdandet. En myndighet är dock behörig att handlägga ett ärende om myndigheten är behörig enligt denna lag.

Denna lag inverkar inte på giltigheten av en rättshandling som företagits innan denna lag träder i kraft.

Lag

om ändring av lagen om intressebevakningsfullmakt

I enlighet med riksdagens beslut
föreslås till lagen om intressebevakningsfullmakt (648/2007) en ny 40 a § som följer:

7 kap.

Bestämmelser som hör till området för den internationella privaträtten

40 a §

Ställningen för den andra parten i en rättshandling

En rättshandling där fullmaktsgivaren företrädde av någon som inte har rätt att företräda

huvudmannen enligt den lag som tillämpas på rätten att företräda, är dock giltig, om

1) rättshandlingen företogs mellan personer som vistades inom samma stat,

2) företrädaren hade rätt att företräda fullmaktsgivaren enligt lagen i den stat där rättshandlingen företogs, och

3) den andra parten i rättshandlingen inte kände till eller borde ha känt till att lagen i en annan stat tillämpas på rätten att företräda fullmaktsgivaren.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Lag

om upphävande av III avdelningen i lagen angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs III avdelningen i lagen angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur (379/1929), sådan III avdelningen lyder delvis ändrad i lag 162/2009.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 21 juni 2010